

13. Мельничук О. С. Глибинні етимологічні зв'язки в лексиці слов'янських мов / О. С. Мельничук, В.Т. Коломієць // Слов'янське мовознавство: Доповіді на XI Міжнародному з'їзді славістів. – К., 1993. – С. 98–112.
14. Мосенкіс Ю. До витоків мови / Ю. Мосенкіс // Нове у мовознавстві і літературознавстві. – К., 1992. – С. 96–104.
15. Мосенкіс Ю. Л. Теоретичні аспекти поглибленого діахронічного дослідження основної лексики / Ю.Л. Мосенкіс. – К.: АТ «ВПОЛ», 1997.
16. Смаль-Стоцький Р. Примітивний словотвір / Р. Смаль-Стоцький. – Варшава, 1929.
17. Bopp F. Vergleichende Grammatik des Sanskrit, Zend, Griechischen, Lateinischen, Lithauischen, Gothischen und Deutschen. Berlin, 1833.
18. Ginneken J. van. Ein neuer Versuch zur Typologie der älteren Sprachstrukturen / J. van Ginneken // Traveau du Cercle linguistique de Prague. – 1939. – Т. 8. – Р. 233–261.
19. Oehl W. Elementare Wortschöpfung. 1–11 / W. Oehl // Anthropos, 1917–1918. – Bd. XII–XIII. – S. 575–624; 1919–1920. – Bd. XIV–XV. – S. 405–464; 1921–1922. – Bd. XVI–XVII. – S. 765–800; 1923–1924. – Bd. XVIII–XIX. – S. 858–879.
20. Oehl W. Das Lallwort in der Sprachschöpfung / W. Oehl. – Freiburg (Schweiz), 1932.
21. Oehl W. Fangen – Finger – fünf : Studien über elementar-parallele Sprachschöpfung / W. Oehl. – Freiburg (Schweiz), 1933.

Рассмотрена проблема раскрытия мотивированности первичных языковых знаков, ее место в этимологической науке, исследования, связанные с ее решением.

Ключевые слова: мотивированность знака, праязыковая типология, первичные языковые знаки, первичная звукоизобразительность, прогресс этимологических исследований.

The paper deals with the problem of the motivated nature of the primitive language signs, especially with the place of this problem in the etymological researches, the way of its solution is discussed.

Keywords: motivation of sign, fossil language typology, primitive language signs, primitive iconicity, progress of etymological researches.

УДК 81'37:81'373=162.2

Н.В. Громова

АГЕНТИВИ-ЗАПОЗИЧЕННЯ В ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті проаналізовано основні чинники новітніх запозичень, їх вплив на збільшення словникового складу мови. Автор з'ясовує основні джерела агентивів-запозичень, охарактеризовує основні тематичні групи.

Ключові слова: лексичний склад мови, неологізми, запозичення, агентиви, тематичні групи.

Однією з найбільших категорій за обсягом, різноманітністю та продуктивністю посідає в українській мові категорія діяча. На думку І.Ковалик, це зумовлено тим, що «в об'єктивній дійсності наявні різноманітні заняття, професії, які постійно викликала до життя виробнича діяльність людей, що і призвело до цілого ряду слів» [6, 26]. Тому, природно, що ці найменування постійно привертають увагу мовознавців (Б.М. Ажнюк, Л.І. Даниленко, Є.А. Карпіловська, Л.П. Кислюк, Н.Ф. Клименко, А.М. Нелюба, Д.В. Мазурик, А.А. Силка, О.А. Стишов та ін.). Проте вивчення цього питання не можна вважати вичерпаним. За останні роки активні процеси словотворення, запозичення, семантичного перенесення породили значну кількість новотворів-назв осіб, не досліджених раніше. Залучення їх до аналізу дозволяє перевірити виявлені раніше закономірності, зробити нові висновки.

Метою даної статті є дослідження основних чинників, що впливають на поповнення лексичного складу сучасної української мови агентивами-неологізмами, з'ясування джерел запозичення та тематичного діапазону нових назв осіб на матеріалі лексикографічних праць, друкованих та інтернет-видань сучасних українських ЗМІ.

За останні десятиріччя українська мова збагатилася значною кількістю агентивів-новотворів, що зумовлено як екстралінгвальними, так і лінгвальними чинниками.

Екстралінгвальні чинники, які викликали таке бурхливе зростання запозичень у досліджуваній період, поділяємо на п'ять основних груп: економічні, суспільно-політичні, культурні та культурно-побутові, наукові, соціально-психологічні.

Не менш важливими є лінгвальні причини, які роблять запозичення необхідним. Серед них виділяємо:

- відсутність слова для називання нового предмета, нового явища, поняття тощо (*хакер, байкер*);
- потреба у слові, у називанні для усунення непорозуміння між партнерами (*інвестор, трейдер, брокер, менеджер*);
- потреба у позначенні комунікативно актуального поняття: якщо поняття стосується життєво важливих інтересів людей, то і слово, що його позначає, стає загальноновживаним (*омбудсмен, клон*);

- необхідність у розмежуванні змістовно близьких, але все ж різних понять (*стиліст – гример, дилер – торговець*);
- необхідність спеціалізації понять у тій чи іншій сфері (*аудитор – бухгалтер-ревізор*);
- тенденція до заміни словосполучень і описових зворотів однослівними найменуваннями (*розробник програмного забезпечення – девелопер*);
- тенденція до закріплення запозичень, які можна об'єднати у певний лексичний ряд, базуючись на їх загальному значенні й повторюваності будь-якого одного структурного елемента (слова з компонентом -мен: *шоумен, бізнесмен, клубмен*; -мейкер: *відеомейкер, іміджмейкер, ньюс-мейкер*);
- наявність у мові-реципієнті усталених термінологічних систем, які обслуговують ту чи іншу галузь (наочним прикладом може слугувати система агентивів у сфері інформаційних технологій (*веб-майстер, девелопер, копірайтер, адміністратор, блогер*);
- потреба в нових номінаціях як данина моді, престижності, підвищенню власного авторитету в очах оточення (*бойфренд, сек'юриті*).

Зовнішні причини запозичення вступають у взаємодію з мовними причинами, створюючи набір екстралінгвальних і лінгвальних причин, які сприяють запозиченню слів із однієї мови в іншу. За значущістю ці причини різні: серед них є причини облігаторні і факультативні. Наприклад, облігаторною для досліджуваного періоду є така причина, як наявність культурних і творчих зв'язків окремих регіонів або міст різних країн, а форми цих зв'язків – факультативні (туристичні подорожі, фестивалі, ярмарки тощо).

Екстралінгвальні причини запозичення формують певні лінгвальні тенденції. Екстралінгвальні і лінгвальні причини пов'язані нерозривно, причому в деяких випадках екстралінгвальні причини запозичення можна вважати екстралінгвальною ознакою запозичення. Такою ознакою, наприклад, є комунікативна актуальність поняття, що лежить в основі значення запозиченого слова й пов'язана з актуальністю самого об'єкта номінації [2, 7].

Зміни, що відбулися в українському суспільстві протягом останнього десятиріччя, помітно вплинули на словниковий склад. Передусім потрібно відзначити конструктивні явища, пов'язані з нагромадженням елементів нової якості в підсистемах української мови [3, 41].

Основним шляхом збагачення лексичного складу мови є запозичення, що виникають внаслідок мовних контактів.

У сучасному мовознавстві виділяють такі типи мовних контактів (або результатів контактів): **адстрат** – взаємовпливи та взаємопроникнення мов, часто при співіснуванні етносів на суміжних територіях; **суперстрат** – мова прийдшлого населення, яка нашаровується на мову корінних мешканців і з часом розчиняється в ній; **субстрат** – протилежний суперстрату процес, коли мова-підоснова нашаровується на мову прийдшого народу й асимілюється в ній, **інстрат** – тісна й тривала взаємодія мов на одній території зі взаємопроникненням структурних елементів [5, 120].

Як зазначає П.Н. Дундій, для розуміння загальної мовної картини світу, охопленого глобалізаційними тенденціями, слід аналізувати не тільки двомовні співвідношення (англійська-німецька, англійська – японська, англійська – українська тощо), а й вплив однієї мови, а саме англійської на решту мов світу (німецьку, японську, українську тощо). Такий вплив варто розглядати як **глобалстрат**, тобто взаємодію однієї глобальної мови з іншими. Адже йдеться про запозичення не тільки окремих термінів, а цілих мовних пластів у сфері економіки й інформатики, де англійська виступає глобалстратом елементів [5, 120].

Протягом останніх кількох десятиліть посилюлися контакти української мови з англійською, саме тому переважна більшість новітніх агентивів потрапили в українську мову з англійської. Це пов'язано і з домінуючою роллю Сполучених Штатів у світовій економіці, і з культурним вибухом у Великобританії, що триває щонайменше з шістдесятих років двадцятого століття.

Отже, серед запозичень з англійської мови виділяють англізми (елементи різних рівнів структури мови, запозичені з англійської мови і американізми (запозичення, яким притаманний локальний американський колорит). Б.М. Ажнюк до американізмів відносить і похідні від американських власних назв та імен (*діснелендівський, рейганоміка*) [1, 190].

Саме з англійської прийшли агентиви, що зараз активно вживаються у мові журналістики: *сек'юриті, селебріті, ньюзмейкер, фрілансер* тощо: *Вбивство в «Каравані» зіграло на руку приватним сек'юриті: їм дозволять носити зброю і застосовувати силу* (NEWSru.ua // Україна, 2012, 3 жовтня).

Справді, українська мова, як і багато інших слов'янських мов, упродовж двох останніх десятиріч зазнає потужного глобалізаційного тиску, що виявляється в інтенсивному запозиченні іншомовних слів до тих терміносистем, які в умовах світової динаміки почали активно розвиватися, у невпинному зростанні кількості нових слів та основ, що проникають до українського загальномовного та професійного вжитку. К.Г. Городенська зазначає, що на відміну від таких мов, як чеська та польська, процеси запозичень у нашій

мові зовсім не контрольовані з погляду доцільності/недоцільності в пропонувані нових лексичних одиницях та основах. Особливо яскраво це віддзеркалює українська термінологія. Як засвідчує нинішня термінологічна практика, вона виявилася беззахисною, беспорядною перед чужомовним тиском, бо репресивні заходи попередньої історії не сприяли формуванню свідомої і безперервної традиції утворювати терміни на національній основі. Саме тому терміносистеми української мови, особливо економічна, суспільно-політична, інформатики, мистецтва, спорту та інші, сьогодні активно приймають нові запозичення, які нерідко дублюють наявні назви відповідних понять, пор.: *юзер* і *користувач*, *креатур* і *творець*, *бодигард* і *охоронець* тощо. До національних відповідників, які пропонують деякі фахівці, помітне упереджене ставлення через їхній, мовляв, штучний характер або неточне відтворення суті позначуваного поняття. Унаслідок цього співвідношення між чужим і своїм у галузевих терміносистемах стає дедалі асиметричнішим [4, 3].

Інтенсивне проникнення в практику слов'янських та інших мов елементів англійського походження, що спостерігається протягом останнього двадцятиліття, значною мірою зумовлене модою на полікодовість дискурсу, перемикання кодів, змішування кодів тощо. Дослідники вважають, що в Україні інтенсифікації процесу запозичень сприяє також тенденція до розподібнення з російською мовою та пошук альтернативи цій мові як джерелу інновацій [1, 190].

Окрім англійської мови, джерелом запозичення є й інші мови, проте їхній вплив порівняно незначний. Вони скоріше збагачують лексикон тієї сфери людської діяльності, якою найбільше відома країна мови-донора. Так, із французької мови прийшли *агентивкутюр'є* (сфера моди), *сомельє*, *шоколатьє*, *ресторатор*, *кавіст*, *фумільє*, (сфера громадського харчування): *Спеціально до проекту Мауро Бігонцетті та російський кутюр'є Ігор Чапурін створили унікальні костюми* (Україна молода, 2011, 14 жовтня).

Запозиченнями останніх років з італійської мови є лексеми *папараці*, *мафіозі*, *тифозі*, *імпресаріо*; з арабської – *шахід*, *моджахед*; з японської – *ніндзя*, *суші-кухар*; з німецької – *гастарбайтер*, *банкір*, *маклер*; з іспанської – *мачо*, з санскриту – *гуру* (спочатку виживалося у значенні «духовний наставник в індуїзмі», потім набуло значення «майстер своєї справи»). Пор.: *Дату вінчання пара тримала в секреті, причому так, що найспритніші папараці довідалися про подію «пост фактум»* (Україна молода, 2010, 9 січня); *Аби незрячим вільно орієнтуватися в інтернеті, – пояснює комп'ютерний гуру, – треба передусім знати структуру сайтів* (Україна молода, 2010, 26 лютого).

Слово «омбудсман» з'явилося в Швеції, де цей термін вперше був використаний для позначення посадової особи, що розслідує скарги громадян на дії державних установ. В українську мову це слово потрапило через англійську, тому воно частіше вживається в англізованому варіанті *омбудсмен*: *На посаду омбудсмена зареєстровано два претенденти. Першим з них є Ніна Карпачова, що обіймає цю посаду з квітня 1998 року* (Свобода, 2007, №3. – 31 січня).

Отже, переважна більшість новітніх запозичень-агентивів української мови була взята з англійської мови, часто через посередництво російської, що спричиняє суттєві порушення традицій українського правопису.

Запозичені лексеми згідно з класифікацією, яку пропонує В.П. Сімонок, умовно поділяються на два різновиди: безпосередньо нові запозичення (*ампайр*, *дисижнмейкер*, *драг-ділер*, *нюсмейкер*, *папараці*, *плеймейкер*, *провайдер*, *ріелтер*, *спічрайтер*, *трейдер*, *трекер*, *філер* тощо) і складні іншомовні інновації, до складу яких увійшла давно запозичена частина (*веб-дизайнер*, *VIP-тренер*, *бренд-менеджер*, *бізнес-промоутер*, *інтернет-автор*, *кастинг-директор*, *лід-менеджер*, *топ-модель*, *холдинг-директор* тощо) [8, 29]. Таке часткове використання новішого іншомовного елементу при утворенні агентивних назв свідчить про засвоєння, швидкий розвиток та функціонування нової іншомовної частини як самостійної одиниці в сучасній українській мові (*бренд*, *дилер*, *кілер*, *піар*, *холдинг*).

Деякі іншомовні неологізми з'явилися у мові на позначення вже наявних професій, які раніше позначалися або описовим шляхом, або питомим словом. Наприклад, *бодигард* – «охоронець певної особи» є синонімом до раніше запозиченого *сек'юриті* та власне українського *охоронець*; *ампайр* – «арбітр, суддя» – синонімом до *рефері*; *лід-менеджер* – «провідний керівник або управляючий»; *бренд-менеджер* – «відповідальний виконавець проекту»; *топ-модель* – «краща модель»; *фільммейкер* – «актор, що робить фільм популярним, касовим»; *ріелтор (ріелтер)* – «агент, посередник під час продажу нерухомості»; *трекер* – «водій вантажних машин на велику відстань»; *провайдер* – «постачальник, особа, що відповідає за постачання, витрати» тощо [8, 29].

Запозичення іншомовних слів такого типу для трансномінації вже відомих назв діячів є увиразнювальною властивістю лексичної системи, яка робить можливим появу і закріплення іншомовних лексем у синонімічному ряді. Причина полягає у необхідності в реалізації однослівного позначення і вираження нових семантичних відтінків.

Група слів, що позначає осіб абсолютно нової професійної діяльності, порівняно незначна. До неї належать такі іншомовні лексеми, як *трейдер* – ‘торговець, що спеціалізується на певних видах біржових послуг або ціла біржова торговельна компанія, її представники’; *дисижнмейкер* – ‘посадова особа, що приймає виробничі рішення і відповідає за їх виконання’ та ін. Появу цих лексем в українській мові можна пояснити швидкими темпами розвитку економічної сфери та сфери бізнесу. Нові професії представлені такими назвами осіб: *веб-дизайнер, інтернет-провайдер, інтернет-автор, кастинг-директор, PR-технолог* тощо. До цих назв належать також *кілєрта* його утворення *інформкілєр, кіберкілєр; драг-дилєр, VIP-тренєр, VIP-пілот, спічрайтер, іміджмейкєр*та інші, що позначають представників професій, якщо не нових, то прийнятих або затверджених соціальними факторами сучасного життя (іноді сумнівних і кримінальних) [7, 30].

Окрему групу складають запозичені назви осіб за родом діяльності, а також розряди імен із значенням соціального стану, міжособистісних стосунків і відношенням до певного світогляду, наприклад: *бізнесмен, бізнесвумен* (англ. *business* – справа, угода, комерція) – ‘той, хто займається бізнесом’, *драйвер* (англ. *Driver* – водій) – ‘автомобіліст, що їздить на великій швидкості’, *крєйтор* (англ. *creator* – творець) – ‘творець, що має практичну мету’; *промоутєр* (англ. *Promoter* – той, хто сприяє чому-небудь) – ‘покровитель, засновник’, але друге значення значно звузилося й реалізується в основному у сфері спортивної термінології; *спонсор, плейбой* та ін.

Розподіл агентивних назв за принципом «професія, діяльність, заняття, захоплення» дуже відносний, бо роботу *хілєра, кілєра, папараці, деяких дилєрів*завжди можна визначити як професію. А діяльність *крєйтора, оригаміста, промоутєра, спонсєра, фаст-фудніка*за своїм розвитком і поширенням у суспільстві тяжіє до назви «професійна».

Тематичні групи нових запозичених назв осіб репрезентують ті сфери життя, які зараз викликають найбільший суспільний інтерес:

- політику (*популіст, гарант, олігарх, спікєр, амбасадєр, спічрайтер*),
- спорт (*аутсайдєр, плеймейкєр, челєнджєр, стронгмен*);
- ділове життя (*менеджєр, коучєр, трейдєр, маркетолог, брокєр, аудитор*);
- молодіжну культуру та шоу-бізнес (*хіні, панк, рокєр, ємо, репер, хєдлайнєр, райтер, клакєр, діджєй, піармен, папараці, стрингєр*);
- інформаційні технології та інтернет (*юзєр, блогєр, хакєр, модератор, гєймєр, флудєр, спамєр*).

Останнім часом стали популярними нетрадиційні в Україні релігії, а також стали більш поширеними випадки релігійного екстремізму. Це спричинило запозичення українською мовою таких агентивів, як *ваххабіт, шахід, харизмат, мормон, квакєр, бабід, бахоїст, хізбі, такфіри*. Пор.:

<...> у Криму заговорили про нову загрозу – **хізбів**, себто прибічників ісламської політичної партії «Хізбут-Тахрір» <...> (Україна молода, 2009, 3 грудня);

Ваххабіти збираються й у Форосі, неподалік колишньої дачі Михайла Горбачова, й у Сімферополі. І от тепєр звідкись виринули **такфіри** – люди, озброєні не тільки Кораном, а й обрізами, «калашами» і «поясами **шахіда**» (Україна молода, 2009, 3 грудня).

Таким чином, можемо зробити висновок, що на лексичний склад мови суттєво впливають екстралінгвальні та інтралінгвальні чинники. Аналізуючи функціонування запозичених назв осіб за родом діяльності, слід відзначити, що з розвитком економічних та трудових відносин, розвитком техніки та науки виникають нові слова, які позначають нові суспільні явища та поняття. Цей процес – постійний і закономірний. Важливо лише пам’ятати про наявність власне українських відповідників і дбати про чистоту мови. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів обраної проблеми. Одним із перспективних напрямків дослідження запозиченої агентивно-професійної лексики, очевидно, може бути аналіз особливостей її функціонування у інших типах дискурсу, наприклад, у художньому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк Б.М. Англїзми в сучасній українській, російській і чеській мовах / Б. М. Ажнюк // Мовознавство. – 2008. – №№2–3. – С. 190–207.
2. Архипенко Л.М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англїцизмів у пресі кінця ХХ - початку ХХІ ст.): авторєф. дис. на здобуття канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Л.М. Архипенко – Х., 2005. – 28 с.
3. Баранник Д.Х. Українська мова на межі столїть / Д. Х. Баранник // Мовознавство. – 2001. – № 3. – С. 40–47.
4. Городєнська К.Г. Нові запозичення і новотвори на тлі фонетичної та словотвірної підсистем української літературної мови / К.Г. Городєнська // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови : збірник наук. праць / відп. ред. М.Я. Плющ. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – [випуск 5.]. – С. 3–7.
5. Дундїй П.Н. Класифікація лексичних запозичень у німецькій мові / П.Н. Дундїй // Лїнгвістика ХХІ столїття : нові дослідження і перспективи. – 2011. – С.120–126.
6. Ковалїк І.І. Питання слов’янського іменного словотвору / І.І. Ковалїк – Львів : Вид.-во Львівського університету, 1958. – Ч. I. – 155 с.

7. Нові слова та значення : словник / Ін-т укр. мови НАН України; укл. Л. В. Туровська, Л. М. Василькова. – К. : Довіра, 2009. – 271 с.

8. Сімонок В.П. Креол, кузен, кіллер... (про запозичені назви осіб) / В.П. Сімонок // Урок української. – 2004. – №2. – С.28–30.

В статті проаналізовані основні причини сучасних заїмствований, їх вплив на збільшення словникового запасу мови. Автор вивчає основні джерела агентов-заїмствований, характеризує основні тематичні групи.

Ключові слова: лексичний склад мови, неологізми, заїмствования, агентов, тематичні групи.

The main factors of new loanwords and their influence upon the vocabulary enlarging of the languages are analyzed in the given article. The author finds out the main sources of agentives-loanwords and characterizes their main thematic groups.

Key words: lexical structure of a language, neologisms, loanwords, agentives, thematic groups.

УДК 811.161.2

Н.М. Дзюбак

ВІЙСЬКОВО-ІНЖЕНЕРНІ ТЕРМІНИ, УТВОРЕНІ СИНТАКСИЧНИМ СПОСОБОМ

У статті розглянуто терміни військово-інженерної галузі, утворені синтаксичним способом, визначено їхні семантичні та синтаксичні особливості, компонентний склад, найбільш продуктивні синтаксичні моделі, з'ясовано чинники, що формують семантичну та структурну цілісність.

Ключові слова: військово-інженерні терміни, терміносистема, синтаксичний спосіб термінотворення, термінотвірна модель, аналітичні терміни.

Останнім часом потужним джерелом поповнення лексичного фонду сучасної української літературної мови є галузеві терміносистеми. Термінна номінація – цілеспрямований, творчий процес, що супроводжує відкриття спеціальних понять науки і техніки. Сучасні галузі української науки, техніки, виробництва, мистецтва мають свою термінологію, що намагається поєднати «елементи власне національного і міжнародного» [4, 67]. Однак сьогочасну ситуацію в галузі українського термінного нормування ускладнює низка проблем як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. По-перше, це різні підходи термінознавців до формування сучасних галузевих терміносистем: одні зорієнтовані на використання термінів, успадкованих від російської науки, інші надають перевагу національним компонентам і лише одиниці мають помірковані підходи до формування галузевих терміносистем. По-друге, за часів СРСР мовою науки (особливо техніки, військової справи) була переважно російська, як наслідок, маємо засилля кальок, російських словотвірних засобів, відсутність українських термінологічних словників, галузевих стандартів тощо. Існує також небезпека «розриву між рідною та професійною мовами, особливо у зв'язку з інтернаціоналізацією останньої» [2, 6]. Ці та інші проблеми зумовили актуальність цілісного усебічного вивчення сучасної галузевої термінологічної лексики.

Нашу увагу привернули військові терміни. Військова справа – один із найдавніших видів діяльності людства, тому відповідна терміносистема є багатим і цікавим матеріалом для дослідження, бо поєднує у своєму складі найменування, що виникали у період зародження суспільства до наших днів. Сьогодні потрапляємо на низку наукових праць, у яких дослідники звертали увагу на походження спільнослов'янських та староукраїнських військових найменувань (А.К. Абдульманова, С.Д. Ледеяєва, Ф.П.Сороколетов), аналізові окремих тематичних груп української військової літератури XVI-XVIII століть (О.М. Апанович, А.А. Бурячок, В.Й. Горобець, В.Н. Заруба, Л.І. Коломієць, Я.І. Рибалка). **Метою** нашої наукової розвідки є дослідження військово-інженерних термінів, зокрема тих, що утворені синтаксичним способом.

Для реалізування мети вважаємо за необхідне виконати такі **завдання**: з'ясувати особливості синтаксичного способу творення термінів; проаналізувати аналітичні військово-інженерні терміни щодо їх компонентного складу та продуктивності термінотвірних синтаксичних моделей; визначити чинники, що формують їх семантичну та структурну цілісність.

Галузеві термінологічні одиниці творяться по-різному. Одним із продуктивних способів творення термінів військово-інженерної галузі є синтаксичний. Цей спосіб забезпечує збагачування відповідної терміносистеми шляхом утворення термінологічних словосполучень, внаслідок чого поруч із простими термінами-однословами «виникають складні знакові конструкції, що мають більшу конкретність, наочність змістових характеристик» [2, 65]. У військовій, як і в будь-якій іншій терміносистемі, за допомогою синтаксичного способу твориться понад 60% усіх термінів.

У кожному термінологічному словосполученні окремі слова-компоненти втрачають свою самостійність у більшій чи меншій мірі, стають опорою одне для одного у вираженні термінологічного значення. Внутрішня форма такого терміна репрезентується його структурою і «утворює не просту